

УДК 364.044.22

Хоменко В. М.¹, Балухтіна О. М.²

¹ студ. гр. СН-211 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЯКІСТЬ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ В СТРУКТУРІ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Дослідження якості трудового життя є дуже актуальним у сучасному світі, оскільки вона впливає на благополуччя та задоволеність працівників, а також на продуктивність та ефективність роботи організацій. Мета якості трудового життя полягає в тому, щоб працівники могли розвиватися, відчувати себе цінними та важливими для організації. Це означає забезпечення балансу між роботою та особистим життям, можливості для професійного розвитку та кар'єрного зростання, справедливу заробітну плату, підтримку та визнання з боку керівництва, а також створення сприятливої атмосфери на робочому місці.

У науковій літературі приділяється багато уваги проблемам якості трудового життя, зокрема, це праці таких науковців, як: Н.І. Єсінова, О.А. Грішнова, Р.П. Колосова, Л.В. Шаульська та ін. Однак, цілий ряд аспектів якості трудового життя належним чином не досліджено, серед них можна назвати: доцільність оцінювання якості трудового життя за наявності методики статистичного вимірювання гідної праці; чіткість у визначенні поняття «якість трудового життя», що дозволило б його відокремити від інших понять, зокрема «задоволеності працею». Так, для розв'язання наведених питань дійсно потрібен аналіз підходів науковців щодо постановки та дослідження проблем якості трудового життя [1, с. 272].

Для цього використовуються різноманітні методи, які можна розділити на об'єктивні та суб'єктивні. Опитування (анкетування) – один з найпоширеніших методів для збору суб'єктивної інформації про якість трудового життя. Працівникам пропонують відповісти на запитання про рівень задоволеності роботою, баланс між роботою та особистим життям, можливості для професійного розвитку тощо. Фокус-групи - це групи людей зі схожими характеристиками, які можуть обговорювати свої думки та враження щодо якості трудового життя. Цей метод може виявити не лише індивідуальні відмінності, а й загальні тенденції.

Соціальна адаптація – це інтегративний показник стану індивіда, що відображає його здатність та можливість здійснювати наступні соціальні функції: 1) відповідне сприйняття навколишнього світу та свого організму; 2) адекватна система взаємовідносин із оточуючими; 3) здатність до навчання, праці, організації відпочинку; 4) адаптивність поведінки відповідно до ролевих очікувань інших людей [2, с. 53].

Трудова стадія соціалізації є важливим періодом у житті людини, коли вона вже має певний досвід і знання, але продовжує вчитися та адаптуватися до нових умов трудової діяльності. Цей період охоплює усе робоче життя людини і є ключовим для її професійного та особистісного розвитку.

Вперше принцип подібного підходу до особистості був закладений на межі століть соціологом Ф. Гіддінгсом (1855-1931 рр). Він вперше визначив в якості ведучого завдання соціалізації таке пристосування людини до суспільства, яке забезпечує її успішне функціонування. З цього моменту процес досягнення достатньої відповідності людини вимогам соціального середовища визначається як процес соціальної адаптації, а порушення його – як дезадаптація [3, с. 20].

Отже, розуміння факторів, які впливають на якість трудового життя, дозволяє розробляти стратегії для покращення умов праці, збільшення мотивації працівників та зменшення втрати персоналу. Сучасний світ швидко змінюється, і професійні навички, які були актуальні раніше, можуть стати застарілими. Тому важливо для людини на трудовій стадії соціалізації постійно оновлювати свої знання та навички, навчатися новому і пристосовуватися до нових умов праці. Тож, трудова стадія соціалізації є часом постійного розвитку та самовдосконалення, який допомагає людині ефективно функціонувати у сучасному суспільстві та досягати успіху у своїй кар'єрі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Соціалізація відносин у сфері праці в контексті стійкого розвитку : монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. – К. : КНЕУ, 2010. – 348 с.

2. Лукашевич М. П. Людина. Адаптація. Соціалізація (соціологічний контекст): підручник / М. П. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор, Л. М. Червона. – Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2023. – 208 с.

3. Шахова О. Г. Соціальна психологія особистості: навчальний посібник / О.Г. Шахова. – Харків : Контраст, 2019. – 116 с.